

Patientsäkerhetsberättelse 2024

HSN 250326

Bengt Andersson
Chefläkare
Patientsäkerhetsstrateg

Sammanfattning

- Det systematiska patientsäkerhetsarbetet inom Region Västerbotten bedöms vara välfungerande på en övergripande nivå. Det finns dock:
 - stor variation mellan verksamheterna
 - utrymme för ytterligare förbättring och utveckling
- Verksamheterna rapporterar att:
 - övergripande mål och strategier är kända
 - man i flera verksamheter har fungerande patientsäkerhetsteam
 - de flesta bedriver ett systematiskt patientsäkerhetsarbete
- Antalet avvikelser ökade med ca 10% (till 14 615) från 2023
- 80 ärenden anmäldes till IVO enligt lex Maria under 2024 jämfört med 58 ärenden 2023
- Antalet överbeläggningar/100 disponibla vårdplatser varierade under året men ökade i genomsnitt
- Antalet utlokaliserade patienter/100 disponibla vårdplatser minskade något i genomsnitt

Styrning och övergripande mål och strategier

- Hälso- och sjukvården styrs av lagar, bland annat Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), Patientsäkerhetslagen (2010:659), Patientlagen (2014:821) och Lag om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården (2017:372) samt ett antal föreskrifter, vilka är styrande för all verksamhet inom hälso- och sjukvården
- Regionplanen är styrande för verksamheternas planering
- Den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet i hälso- och sjukvården från Socialstyrelsen anger inriktningen för regionens patientsäkerhetsarbete med de grundläggande förutsättningarna
 - Engagerad ledning och styrning
 - En god säkerhetskultur
 - Adekvat kunskap och kompetens
 - Patienten som medskapare

Organisation och ansvar

- Hälso- och sjukvårdsdirektören har som högsta tjänsteman övergripande ansvar för det systematiska patientsäkerhetsarbetet
- Verksamhetschef är ansvarig för det systematiska patientsäkerhetsarbetet inom sin verksamhet
- Sektionen för Kvalitet och Patientsäkerhet stödjer hälso- och sjukvårdsledningen och verksamheterna i regionens systematiska patientsäkerhetsarbete och har ansvaret för att utreda och anmäla allvarliga vårdskador till IVO enligt lex Maria
- Patientsäkerhetsrådet föreslår prioritering och organisation av patientsäkerhetsaktiviteter samt målvärden för patientsäkerhetsarbetet och ingår i kunskapsstyrningssystemet
- Samverkansråd för patientsäkerhet i länssamverkansstrukturen har i uppdrag att gemensamt följa avvikelser och se gemensamma orsaker till dessa med kommunerna, samt att skapa länsgemensamma rutiner för patienter med tracheostomi i hemmet

En god säkerhetskultur

- Medarbetarundersökning där säkerhetskulturförågor är inkluderade genomförs varje år. Verktyget Hållbart Säkerhets Engagemang (HSE) med 11 frågeställningar används.
 - Resultatet från 2024 visar små variationer från tidigare mätningar.
 - Svarsfrekvens 75%, en ökning med 5% från 2023.
 - HSE-index 76 på regionnivå, en mindre nedgång efter några års uppgång. Stor variation på verksamhetsnivå.
 - Något högre värden gällande samarbetet med andra verksamheter och att patienter erbjuds vara delaktiga i patientsäkerhetsarbetet.

HSE (Hållbart säkerhetsengagemang)

Medarbetarundersökning RVB 2021-2024, HSE-index RVB samt Medelvärde på HSE frågor

HSE - frågor	HSE-index 2021 = 73	HSE-index 2022 = 75	HSE-index 2023 = 77	HSE-index 2024 = 76
Min chefs chef ger förutsättningar för att bedriva en säker vård.	(För 2021 varje fråga ej jämförbar, annan enkät)	3,76	3,88	3,84
På min arbetsplats lär vi oss av det som fungerar bra.		4,03	4,07	4,06
På min arbetsplats agerar vi alltid utifrån de risker vi ser.		3,95	3,99	3,96
På min arbetsplats genomförs alltid förbättringar efter negativa händelser.		3,71	3,80	3,72
Jag påtalar när jag tror något är på väg att gå fel.		4,47	4,49	4,44
Jag vågar prata om mina misstag.		4,39	4,40	4,38
Jag blir alltid bra bemött på min arbetsplats när jag behöver hjälp.		4,34	4,38	4,34
På min arbetsplats har vi ett väl fungerande samarbete med andra verksamheter.		3,74	3,77	3,78
På min arbetsplats anpassar vi arbetet så att säkerheten bevaras när förutsättningarna förändras.		3,69	3,78	3,78
Jag skulle känna mig trygg om en närstående vårdades på min arbetsplats.		4,11	4,14	4,13
På min arbetsplats erbjuder vi patienter att vara delaktiga i vårt patientsäkerhetsarbete.		3,02	3,10	3,12

2024

Målvärde: HSE index
80

Svarsfrekvens ca 75%

Medelvärde för regionen på HSE frågorna: (skala 1–5, 1 stämmer mycket dåligt, 5 stämmer mycket bra)

Indexvärdet för HSE beräknas på 9 utav frågeställningarna, 2 frågor är utfallsfrågor)

Adekvat kunskap och kompetens

- Hälsa- och sjukvårdsförvaltningen fattade inför 2022 ett beslut om att minst 70 % av medarbetarna skulle genomgå Socialstyrelsens e-utbildning "Agera för säker vård".
 - Vid utgången av 2023 hade 64% genomgått utbildningen (vilket är mycket bra nationellt).
 - Under 2024 har utbildningen använts vid
 - introduktion av nya medarbetare
 - Introduktionsåret för sjuksköterskor
 - utbildning av AT- och ST- läkare
 - utbildning för tandhygienister
- Utbildningsinsatser via Teams i "Samarbetsnätverk för patientsäkerhet" som riktar sig till avvikelsehandläggare, patientsäkerhetssamordnare och avdelningschefer har givits gällande
 - informationssäkerhet, personuppgiftsincidenter, patientsäker omvårdnad, avvikelsestatistik via Power BI, säker och situationsanpassad kommunikation, fallprevention och vårdhygien
- Digitala och fysiska lärandeseminarier för alla personalkategorier samt föreläsningar angående patientsäkerhet för AT- och ST-läkare har hållits

Uppföljning av patientsäkerhetsdata

- Egenkontroller
 - Ett antal egenkontroller finns formulerade till verksamheterna utifrån den nationella handlingsplanen
 - Stöd för att följa sitt patientsäkerhetsarbete och skapa aktiviteter i verksamhetens patientsäkerhetsplan
 - Det varierar mellan verksamheterna i vilken omfattning egenkontrollerna med åtföljande aktiviteter genomförs
- Indikatorer
 - Ett antal indikatorer avseende handläggningstider för avvikelser respektive utredningsärenden följs och visar liknande, i vissa fall bättre utfall än tidigare. En klar förbättring ses avseende indikatorn att utreda klagomål och synpunkter inom 30 dagar
 - Indikatorer gällande vårdhygien och smittskydd når inte riktigt målvärdena, men är i vissa fall bättre än tidigare
 - Måluppfyllelsen varierar så mycket för vissa indikatorer så att ett medelvärde blir missvisande
 - Indikatorerna är reviderade för 2025
 - En nationell översyn av indikatorer i patientsäkerhetsområdet pågår under Socialstyrelsens ledning
- Generell observation
 - En sammanställning av verksamheternas patientsäkerhetsarbete på områdesnivå saknas och skulle kunna bidra till en bättre sammanställning av regionens patientsäkerhetsarbete

Patienten som medskapare

- Nära Vård-omställningen till ett mer personcentrerat arbetssätt
 - Samverkan kring patientens behov av vård på olika nivåer, individuella planer och fasta vård- eller läkarkontakter är viktiga parametrar ur ett patientsäkerhetsperspektiv.
- Årsrapport från Patientnämnden
 - Nämnden ska stödja och hjälpa patienter och närstående att föra fram synpunkter och klagomål till vårdgivare och se till att de blir besvarade
 - Bidra till kvalitetsutveckling och hög patientsäkerhet genom att analysera klagomål och synpunkter
 - vanligaste problemen som beskrivs är bristande undersökning, bristande information, bristande behandling samt väntetider inom vården
- Nationella Patientenkäten
 - Under 2024 genomfördes mätningar av patienters erfarenheter och upplevelser i vården på akutmottagningarna, i ambulanssjukvård samt inom vuxenpsykiatri och barnpsykiatri och primärvården.
 - Akutmottagningarna och primärvården gavs goda, och ambulanssjukvården mycket goda omdömespoäng, medan vuxenpsykiatrins och i ännu högre grad BUP;s öppenvård gavs lägre omdömespoäng.

Mål, Strategier och Utmaningar

- Utbildningar i patientsäkerhet, som når alla personalkategorier, är viktiga för att gemensamt kunna skapa och upprätthålla en grundläggande säkerhetskultur.
- Brist på personal, disponibla vårdplatser, överbeläggningar och utlokalisering av patienter påverkar patientsäkerheten och innebär ökade risker för vårdskador
- Minskad förekomst av vårdskador skulle däremot kunna minska kostnaderna och frigöra vårdplatser
- Förutsättningar för att kunna bedriva ett proaktivt, systematiskt patientsäkerhetsarbete
 - En god säkerhetskultur
 - Engagerad och tydlig ledning och styrning på alla nivåer
 - Valfungerande patientsäkerhetsteam i alla verksamheter
 - Centralt stöd och utbildning
- Förberedelser för kris och krig har stor betydelse för patientsäkerheten, även i fredstid

Bilagor till rapporten

- Patientsäkerhetsberättelse Informationssäkerhet 2024
- Strålskyddsbokslut 2024